SIAŬBIT THE SOWER

Vialika-Litoŭski (Biełaruski) dvumiesiačnik | The Great-Litvanian (Whiteruthenian) bimonthly

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, New York, U. S. A.

Časapis Katalicka-Hramadzki

1965 Studzień-Luty | Nr. 42 (8 h.) | January-February 1965

ZIAMLA I NIEBA

I karali try — i karali try
Z uschodu prybyli,
Bohu dziciaci, Bohu dziciaci
Achviary złažyli.
Chrystus radziŭsia, Boh abjaviŭsia,
Anioły słaviać, cudna śpiavajuć,
Pastuški ihrajuć,
Voł z asłom vitajuć,
U dziciaci Boha znajuć.

Blisnuła sonca, blisnuła sonca,
Sonca praŭdy viečnaj,
Nadzieja hrešnym, nadzieja hrešnym
ščaślivaści viečnaj.
Chrystus radziŭsia, Boh abjaviŭsia,
Anioły słaviać, cudna śpiavajuć,
Pastuški ihrajuć,
Voł z asłom vitajuć,
U dziciaci Boha znajuć.

Śviatar Kniaź A. VOŁKONSKI

Viaršynstvo Apostoła Piotry

Śviaty Piotr mieŭ kirujučuju rolu nad druhimi apostołami. Jana vyvodzicca z asobnych pravoŭ, jakija byli dadzienyja śv. Piotru Zbavicielam: a) być vidomaj asnovaj Ekklezii; b) mieć u jej kirujučuju rolu, viazać i raźviazyvać; być łaŭcom ludziej; c) paśvić Chrystusovaje stado. d) ućvierdžać svaich bratoŭ u praŭdzivaj viery.

Greko-rossijskaja ekklezija (cerkov) admaŭlaje sapraŭdnaści hetaj ułady i zvodzić viaršynstvo Piotry, miž apostołami, tolki da pašannaha piaršynstva.

Dogmat viaršynstva Piotry asnovany na 3-ch evangielskich textach — na słovach Zbaviciela, skiravanych da śv. Piotry. — 1-šy text ("Kamień" i "Klučy". "Ty Piotr kamień) i na hetym kamieńni Ja vybuduju Ekkleziju Maju, i vorahi piekła nie pieramohuć jaje. I dam tabie klučy Carstva niabiesnaha; i što źviažeš na ziamli, to budzie źviazana i na niabiosach; i što raźviažaš na ziamli, to budzie raźviazana i na niabiosach" (Mat. 16.18-19).

a) "K A M I E Ń". — Jezus zapytaŭsia apostołaŭ, za kaho Jaho jany majuć? "Symon-ža Piotr, adkazvajučy skazaŭ: "Ty Chrystos, Syn žyvoha Boha". Heta pieršaje vyskazańnie viery u Jezusa Chrystusa, jak praŭdzivaha Syna Božaha, paśla Ioana Chryściciela. U adkazie na hetaje vyznańnie viery, Zbaviciel skazaŭ Symonu: "Dobra słaŭleny ty, Symon, Syn Jonin dziela taho, što ni cieła, ni kroŭ nie adkryli tabie, ale Moj Ajciec, katory jość na niabiosach".

Čamu adkazaŭ tolki adzin Piotr? Zbaviciel zapytaŭsia uva usich. Adkazaŭ adzin Symon. Čamu? Niapryznajučyja viaršynstva Piotry adkazvajuć: "Piotr adkazaŭ dziela žyvaści svajha charaktaru". Heta mahčyma, što žyvaść charaktaru sudziejničała chutkaści adkazu. Zbaviciel dziejničaje, polzujučysia ułaścivaściami našaj pryrody, našymi darami, abo niamocami, tak-ža našymi sahrašeńniami. Ale hłaŭnaja pryčyna pry tym i u tym, što Symon viedaŭ, što adkazać. A viedaŭ dla taho, što "Ajciec Moj" adkryŭ heta jamu. Ale mahčyma, što i druhim apostołam heta Boh Ajciec adkryŭ? Nie, bo Zbaviciel skazaŭ: adkryŭ "tabie", "ščaślivy ty" i kab padčarknuć: "ty, Symon, Syn Ianin". Piotr adkazaŭ za usich, ale adkaz nia jość vykazańniem vieravańnia u tuju chvilinu usich apostołaŭ; ich viera tady była jašče nia mocnaja. Ab hetym budzie padrabniej raskazana słavami Ioana Złatausnaha.

P i e r a m i e n a i m i e ń n i a. "Ty jość Piotr", kaže dalej Zbaviciel Symonu. Ekklezijalnaja Historyja znaja try vypadki daravańnia

Boham ludziam novaha imieńnia; i kažny raz źmiena imieńnia była źviazana z padziejaj śviatoha značeńnia. Abrahamu i Sary dajucca dobra słavienstvy u imionach dziela taho, što jon vybierajecca na kiraŭnika vybranaha narodu, na achovańnika Prava. Symonu dajecca dziela taho, što jon vybierajecca u asnovu budyniny, katoraja pryzvanaja pamiaścić usie narody, pryniaŭšyja dobra słavienstvo ad imienia Abrahama.

Vy skažecie, što heta "papisty" tak tałkujuć. Badaj, što i papisty, ale imiony ich: Šv. Grygory nisski, śv. Ioan Zołatavusny, śv. Leon Vialiki. Śviaty Grygory nisski (pam. kala 396-ha hodu) kaže pro Symona: "iz źmienaj imieńnia (jon) pieratvarajecca u niešta božaskaje, zamiest Symona, nazvany, zrobleny Piotr". (Tv. śv. Hryh. Nissk., Moskva 1862; Bec. 15 III. 374). "Skazanaje pra Abrahama, Sarru i Izraela apuskajem dziela skarotu. Z uzhladu vyskazanych "pieratvarajecca" i "sodziełan", treba adznačyć, što u Greko-prav. cerkvi na utreni 16-ho janvaria čytajecca: "narek tiebia błažennym i naimienivaniem ukazav na suščność, nazvał tiebia Pietrom, skałoj niesokrušymoj i osnovaniem Cerkvi". (M. izd. Afinskoj. II. str. 525; izd. Venec. 1848. str. 141 Sm. Tondini "Hłava ap. Pietra" sm. 57).

Ioan Złatovusny, tłumačyć słovy: "Ty Symon, syn Iony, ty budzieš Kifa, što značyć kamień". (1.1.42). Ukazyvaje na łučnaść Symona z jahonaj vieraj u Syna" (Ioan Złatav. Bies. na ev. ot Matv". Moskva 1864. II. 423).

Šv. Leon Vialiki (pam. 461) piša: "Radi viery Pietra, Chrystos priobščył jeho k svojemu nieprykosnoviennomu jedinstvu i błahovolit, čtoby on nazyvałsia podobno Jemu Samomu (kamieniem), daby postrojenije viečnaho chrama, po čudziesnomu daru błahodati Božaj utvierždałoś na niepokolebimaści Pietra, i čtoby ni biezumije ludiej, ni vłada ada ničeho nie mohli protiv nieho zdiełat' (Šv. Lev Viel. "O. C." 7; 54. 629. er. 10).

I hetak, pa pohladzie nazvanych Ajcoŭ Ekklezii (Cerkvi) źmiena imienia Symona stałasia vialikaj padziejaj. — Vyznańnie Symonam padstaŭnaha dogmatu chryścijanstva, — dogmatam uvasabieńnia Božaho Syna; (Słava Spasiciela pry piervoj vstreče s Symonam: "ty narečešsia Kifa" skazany, śledavatielno, v predvidienii etoho sobytia).

I z tej źmienaj Symona vyjaviłasia druhaja śviatavaja padzieja — asnavańnie Ekklezii na viečnyja časy na Piotry.

Žyćcio i mahutnaść katalickaj Ekklezii hruntujecca na tym, što Ekklezija załožana Synam Božym na Piatry. Dziela taho vorahi katalickaj Ekklezii i sapierničajuć adny z druhimi, starajučysia vialikimi starańniami asprečyć vierahodnaść hetaha faktu. "Ty Piotr (kamień) i na hetym kamieni Ja vybuduju Ekkleziju". (Z 1890 h. źjaviłasia rus-

skaja Biblija i Evangielle, u katorych hetaj vynaski pry Piotry niama. Hetak pastupova zamiatajucca šlady). Zdarovy rozum i hramatyka kažuć: "heta značyć: vybuduju na tabie Piotr". Viedama, niepakorny čałaviečy rozum starajecca pierakrucić i daviaści pamyłkovašć hetaha silogizmu.

* * *

ADPADKI. Jany usiudy byvajuć. Rastučaje drevo maje adpadki. Apadajeć šmat listoŭ, sučkoŭ dy i bolšyja suki. U čałavieka jošč adpadki. Vałasy, paznohci, ad skury dy i druhija. U Ekklezii Chrystusovaj, pačynajučy ad Judy, da našych časoŭ. Pačynajučy ad episkopaŭ, končačy na zvyčajnych niepišmiennych pastuchoch. Praz heta Ekklezija nie raspadajecca, a tolki ačyščajecca. Arhanizm Chrystusovaj Ekklezii, badobna zdarovamu čałaviečamu arhanizmu, pazbyvajecca škodnych dy i niepatrebnych čaścinak cieła. U ciapierašnich časach ludzkomu arhanizmu pamahajuć chirurgi. Ekklezija katalickaja taksama maje takich chirurgaŭ i ačyščaje praz vykidańnie niepatrebaych elementaŭ z svajho cieła.

U Chrystusovaj Ekklezii vajujučaj jošč adno kiraŭnictvo na uvieś śviet. Adpaviednyja śviatary vybirajuć kiraŭnika. Dyk rožnica ad tych ekklezijaŭ, katoryja zaležać ad roznych ministraŭ, a vielmi časta biazbožnych, masonaŭ. I časta byvaja, što musiać ličycca z byle jakoj smarkataj arhanizacyjaj. U druhich, što pastyr, to inšaja navuka. Dyk ci-ž heta nie hnićcio častkaŭ cieła Chrystusovaj Ekklezii?

UNIJA. U Katalickaj Ekklezii jošč niekalki abradaŭ pry spravavańni liturgii, tainstvaŭ dy nabožanstvaŭ. Jak i siemiach, tak i u Chrystusovaj Ekklezii byli nieparazumieńni. Viedajem ab hetym i z ekklezijalnaj historyi. Razhladali ich u Paŭšechuych Saborach. Pa vyklučeńni Cerularyja, apošni načaŭ pravodzić padzieł, uzhadovyvajučy varoža suproć Romy śviataroŭ dy varožych kansakravać na episkopaŭ. Paślej pačali pravodzić svaje misii miž słavianami. Zusim addzialiłasia Ruś ad Romy u 1274, kali pryniała nemokanon fotijski. I heta jašče stałasia nie adrazu, bo adrazu heta zrabić była niemahčyma. U nasaj krainie ad samaha pačatku chryścijanstva nia było prymusu. Adzin z lietuviskich śviataroŭ dakazyvaŭ, što jašče u 16 stahodździ byli pahanskija vioski.

NAZOŬ. Najstarejšy z chryścijanskich nazovaŭ — "Chryścijanskaje vieravańnie". Druhija nazovy paźniejšyja. Z historyi viedama, što najdaŭžejšaje u našym Kraju było chryścijanstvo Unijnaje. Skasavała jaho Vialikaja Kurva Kaciaryna, a u Galicyi i Rusi Padkarpackaj Vialiki kat Stalin. Jak pieršaja, tak i druhi — uvodzili dziela metaŭ palityčnych.

Kali ciapier ubačyli, što u našaj krainie jošć svoj narodny relihijny pahlad, to i pazamykali usialakija seminaryi i šmat śviatyniaŭ. U astaŭšyjasia daduć kamunistych.

* * *

X. Praf. Dr. J. TARASEVIČ

Biełarusy u śviatle praŭdy

Nia uzmohu jošć čałavieku žyć biaz praŭdy, bo jon dzicia praŭdy. Dyk kali prastupna adchilicca ad praŭdy, pryzabudzie ab joj, — jon šukaješ niečaha, što-b mahło jamu zamianić jaje. — U adnosinach da dziciaci čužaja žančyna časami lepš budzie apiakavacca ad rodnaj matki, choć lubovi sapraŭdnaj matki da jaho mieć nia budzie... — Zusim inšaja sprava — čałaviectva u rukach fałšyvych bahoŭ, u propaści fałšu. Adna jošć tolki sapraŭdnaja, istotnaja praŭda. — Adarviś ad jaje i ty užo nia žyvieš, umiraješ i nijak umiarci, skanać nia možaš i tvoj duch usio šče rviecca, pniecca da praŭdy, da tej krynicy, skul jon vypłyŭ...

U ciapierašnich časach bolej fałšu, pahanizmu siarod čałaviectva jošć, jak kalikolečy było u praciahu doŭhich viakoŭ historyi. Siahońnia užo niama pytańnia, dzie praŭda, dzie daroha da praŭdy? Na heta pytańnie dany adkaz Evanelijaj śviatoj i Kaściołam Chrystusovym. Siahońnia užo nia toj błud, jaki dzieržaŭ u ciemry fałšu staraviečnych hrekaŭ, a złaja vola "cyvilizavanaha" śvietu.

Arhanizavanym sposabam, systematyčnaj, złoj litaraturaj chočuć krynicu praŭdy źniščyć i na jaje miesca siabie samych za praŭdu pastavić. Ale heta tolki šče adna šalonaja i bieskarysnaja sproba znajści praŭdu paza krynicaj praŭdy. I heta jašče adno pierakanańnie, što čałaviek biz praŭdy isnavać nia moža, što kali adłučycca ad praŭdy, dyk u svajej šalonaści, abo ačmucieńni budzie fałš za praŭdu trymać.

Pamiatać treba, što Boh stvaryŭ ludziej dla praŭdy, dyk jany astanucca dla praŭdy: Božych planaŭ nijakaja siła nia źmienić, nia źniščyć. Historyja čałaviectva nam heta jasna pakazvaje. Voś, naprykład, kali u Starym Zapaviecie narody razraślisia i adłučylisia ad praŭdy, dyk Boh spamiž ich vybraŭ sabie narod, jakomu znoŭ apaviaściŭ siabie, daŭ jamu novyja praŭdy i zahadaŭ padhatović śviet da prychodu taho, jaki mieŭsia učałaviečycca i praz čałavieckaść svaju dać ludziam Božuju mudraść, dobrać, spraviadlivaść, zakon lubovi Božaj.

Jak Boh zahadaŭ, tak i stałasia. Paślaž u Novym Zapaviecie čałaviectva taksama časta hrašyć prad Praŭdaj, ale čas prachodzie i jano apamiataŭšysia, da praŭdy varočajecca uznoŭ.

Śviet dla ludziej, a ludzi dla praŭdy — voś Božaja meta u stvareńni i zbaŭleńni rodu ludzkoha: jaje nichto nia źmienić, nia źniščyć.

A ciapier prystupim da akreśleńnia praŭdy, kab jašče balej udumacca u jaje sutnaść.

Kali mastak-malar choča zrabić malunak, dyk jon pieršnapierš tvoryć jaho u svaim rozumie, a paśla biare pamazok, farby i maluje na pałatnie, što užo maje u hałavie. — Skončyŭšy malavać, mastak-malar maje dźvie rečy: najpierš uzor u rozumie, paśla abraz, namalavany pavodle taho uzoru. — Tut pytańnie: što takoje jość praŭdaj u vypadku, kali majemo malunak z adnaho boku, a mastaka-malara z uzoram z druhoha? Praŭdaj tej jość zhodnaść abraza z uzoram u rozumie mastaka. — Ad mastaka-malara źvierniemsia da Mastaka Stvaryciela, da Boha. — Boh jość Usiomudrym i Usiomahutnym mastakom śvietu. Heta značyć, što u jahonym rozumie byŭ adviakoŭ uzor śvietu, usich rečaŭ, istot u śviecie: sonca, zorak, planet, raścin, žyviołaŭ, asabliva čałavieka i što svaim usiemahutnym słovam Jon stvaryŭ ź ničoha śviet pavodle taho svajho viečnaha uzoru. — Dyk źviarnuć uvahu treba nam na dźvie rečy: na śviet adviakoŭ viečnych abo na uzor śvietu u rozumie Božym, i na śviet ad pačatku svajho isnavańnia paza svaim uzoram abo na abraz taho uzoru. — A ciapier: zhodnaść henaha abraza sa svaim uzoram i jość praŭdaj, jakuju nazyvajuć filozofy praŭdaj ontolohičnaj. — Sonca, što śviecić nam, dajeć ciapło, šleć na ziamlu svaje žyćcietvornyja pramieńni — heta praŭda ontolohičnaja, kali razhladać jaho budziem, jak zhodnaść z idejaj u Božym rozumie, jak abraz taje idei. Taksama i bledny miesiac, što siarod nočy pa niebie płyvie: — jon takža zhodny z Božym rozumam i jość praŭdaj ontolohičnaj. I jarkamihatlivyja zorki, cudoŭnyja krasuni nieba — jany takža havorać ab svajej zhodnaści z uzoram svajho usiomudraha, usiomahutnaha Mastaka — jany tak-ža jość praŭdaj ontolohičnaj. I ziamla naša, a na joj niaźličanyja istoty — taksama u adnosinach da idei u Rozumie Božym jość praŭdaj ontolohičnaj. — Słovam, usie istoty na śviecie najpierš jość praŭdami ontolohičnymi, bo jany zaležny ad svajho uzoru u rozumie Božym, a paśla užo ciełami, istotami fizyčnymi.

Znača, praŭda ad nas nie adyjšła: my siarod jaje žyviom, my joju akružany. Dalš, my sami takža stanovim adnu z najbolšych praŭdaŭ ontolohičnych u śviecie u adnosinach da rozumu Božaha. — Dyk nam tolki treba bolš udumacca u praŭdu dy uźniacca na kryllach ducha panad śviet materjalny i pabačyć pryhožaść, mahutnaść śvietu ontolohičnaha. Śviet tut užo nia jość bytam dačasnym, a viečnym, bo jość abrazam svajej viečnaj idei u Božym rozumie, i krasujecca jon nie svajej krasaj, a krasoj svajho uzoru. I śviet tut užo nia słužyć nižejšaj, horšaj čaścinie našaj istoty, a lepšaj, vyšejšaj i viadzie ducha našaha da

svajho uzoru — da svajho Stvaryciela.

Mahutnaha mieŭby ducha naš biełarus, kali-b u noč hłuchuju vybiehaŭ z ciesnaj, dušnaj chaty u pole šyrokaje i tam panad miesiac, panad zory-zorańki uzdymaŭsia. — Mahutnaha mieŭ-by ducha biełarus naš, kalib tak panura u ziamlu pad nahami nie uhladaŭsia, a pryrodaj Biełarusi svajej lubavaŭsia, dyk jaje uzoru uznosiŭsia. — Mahutnaha mieŭby ducha naš narod, kali-b pabačyŭ pačesnaje miesca u śviecie ontolohinym, u Božym uzory!

Lubaść

(Praciah z Nr. 40)

3. Ažno nareščie pryjšoŭ Pan Jezus i ahałasiŭ śvietu: "Vy užo čuli, što skazana: "Budzieš lubić tvajho bližniaha, a budzieš nienavidzieć tvajho niepryjaciela". A Ja vam kažu: "Lubicie niepryjacielaŭ vašych, dobra rabicie tym, katoryja majuć vas u nienaviści; dobra rabicie tym, katoryja panievierajuć i prašledujuć vas i maliciesia za ich. Kali niechta vam daść u ščaku, padstaŭcie i druhuju. Kali lubicie tolki tych, katoryja vas lubiać, jakujuž budziecie mieć zapłatu? Ci-ž i celniki hetaha nia robiać? Budźcież vy daskanalnyja, jak niabiesny vaš Ajciec jość daskanałym... kab byli Jahonymi synami, katory dzieić, što sonca uschodzić i na dobrych i na błahich, spuščaje doždž na spraviadlivych i niespraviadlivych" (Mat. V. 43 i d.). Słovy karotkija i prostyja, baz filozofavańnia.

Dakul Boh byŭ u paniaćci ludzkaści: Mudraściaj, Spraviadlivaściaj Mahutnaściaj, Mocaj, a ciapier jość Miłaściaj. Jaho śviet, ziamla rodzić chleb i kraski, taksama, i dla bandytaŭ i bohaźnievažalnikaŭ. Vidać toje samaje sonce, katoraje ahravaje i pabožna złožanyja ruki i skryvaŭlenyja bandyckija. Boh lubić i taho, chto Jaho pakinuŭ i chto Jaho šukaje, i taho chto ad daŭna Jaho miłuje. "Boh jość miłaściaj" (L. Jan IV. 8.). I hetuju miłaść prynios miž ludziej Pan Jezus na toje, kab praz miłaść źmianić i zbavić śviet. Lubaść čałavieka da čałavieka, lubaść pryjaciela i niepryjaciela. Dakul čałaviek lubiŭ tolki samoha siabie, to z takoj lubaści ničoha inšaha nie mahło vyniknuć, jak tolki: niadola, reźni, usialakija biedy. — Vučań Chrystusa i žychar Jahonaha Karaleŭstva maje nienavidzieć samoha siabie, a lubić tych, katoryja jaho nienavidziać. Kamu takaja lubaść niemahčymaja, praz toje samaje niemahčymaje jamu i zbaŭleńnie. Chto adapchnie tuju lubaść, adapchnie i adzinuju darohu da ščaślivaści. — Chrystus pryjšoŭ na śviet, kab źmianić

čałavieka. Dziela taho źmianić isnujučy paradak da hetaha času. Heta značyć — lubaść samoha siabie, a nienaviść druhich. Zbaviciel całkom, hruntoŭna i radykalna staroha čałavieka pierarabić i satvaryć novaha čałavieka. I tady, kali chto palubić toje, što nienavidzieŭ, a źnienavidzić toje, što dahetul lubiŭ, tady rečaisna staniecca inšym i jahonaje žyćcio staniecca supraciŭnym tamu, jakoje mieŭ da hetaha času. Kali žyćcio da hetaha času było polem: zasmučańnia, złości, chitraści, kryvadušnaści, prahavitaści i h. d., to novaje žyćcio pakryjecca kraskami: litaści, miłasernaści, ščyraści, lubaści i t. p. Kali prad hetym časam čałaviek byŭ taki nieščaślivy, to tady asiahnie na ziamli raj. Ady budzie novy čałaviek i novaje žyćcio. "Novaje prykazańnie daju vam, kab supolna lubilisia ... Pa tym pznajuć vas, što vy maje vučni, kali uzajemna budziecie lubicca (Jan XIII. 34-35). U tvoru "Ab Karaleŭstvie Božym" śv. Aŭgustyna čytajem: "Dźvie lubaści vybudavali sabie dva karaleŭstvy: ułasnuju lubaść, pasunutuju až da pahardy Boha. Jana zbudavała ziamnoje karaleŭstvo. Druhaja — miłaść Boha złučyłasia až z pahardaj samoj siabie — vybudavała niabiesnaje karaleŭstvo. Adna hanarycca saboj, druhaja — Boham. Adna šukaja pachvały u ludziej, najbolšaj pachvałaj druhoj jość Boh, śviedka jaje sumleńnie. Adna nadutaja pychaj, fanabarystaja, padnosić hałavu, druhaja kaža z psalmistym da svajho Boha: "Ty jość majej chvałoj, Ty padnosiš maju hałavu" (Ps. XIV. 28). Z taho kažny dadumlivajecca, što tym čałaviekam novym, daskanałym, poŭnym miłaści Boha i lubaści bližniaha ... jość čałaviek z charaktaram. Suproć ady stary čałaviek, prahavity, pyšny, hardy, zasklepleny tolki u sabie i t. p. — jość čałaviekam biaz charaktaru.

X F. S.

ŽYRAŁO DAVIERAŃNIA

Religiju, załožanuju praz Samaha Chrystusa, sam Chrystus padtrymlivaje cudami. Siastra Benigna, addanaja svajej cichoj pracy, nie zaŭvažyła jak arhanizm jaje abniali suchoty. Lekar zaalarmavaŭ kiraŭničak klaštaru. Chvaroba vielmi chutki rabiła pastup. Paśla miesiaca začała plavać kryvioj, a haračka adbirała reštku siły. Kiraŭnička i sama chvoraja, chočuć pajechać u Lourdes. Lekar stanoŭka zabaraniaje, praściarahajučy, što praz ciažkaści u padarožžy, mohuć skaracić jej žyćcio. Akazałasia, što prosta z Langres da Lourdes nie mahli adrazu dajechać. Zatrymalisia u Paris, dzie treba było dastać ukoły, kab padtrymać siły chvoraj. U Bordeaux chvoraja tak asłabieła, što aprača ukołaŭ z kanforaj, rabili addychańnie tlenu, i, pamima hetaha, u darozie zhubiła prytomnaść. Biazprytomnuju zanieśli u Lourdes u balnicu, dzie dali Pradśmiertnyja Sak-

ramenty. U takim stanie pryniešli jaje u cudoŭnuju Grotu. Praz dźvie hadziny była paŭ-prytomnaja. Paśla pryniešli jaje na pracesiju z Najśviaciejšym Sakramentam. U chvilinie, kali episkop Boutry davaŭ dobra sławienstvo, chvoraja choča padnieścisia. I voś čuje, što nia tolki moža padnieścisia, ale i usieści. Słabaść źnikła. Źviarnułasia da kiraŭnički, katoraja była pry jej, i prahavaryła:— "Ach matka, stałasia vysłuchana, idziem padzikavać Najśviaciejšaj Dzievie Maryi. (Duplessy. Le catechisme, bač. 102).

Najnaviejšaje Abjaŭleńnie

(Praciah)

RAŹDZIEŁ III

U školi Serca Jezusa. Pieršyja kroki ad 5-28. X. 1920.

"Haleča tvaja paciašaje Mianie. (Pan Jezus da Jozefy 15.X.1920).

Zdavałasia-b, što Jozefa nie pavinna užo spatykać piraškodaŭ, ani cieniaŭ na darozie, tak jasna prad joj vytknutaj. Ale nia treba zabycca u jaki sposab zvyčajna viadzie svaje dušy vybranyja. Pryzyvaje ich — a ukryvajecca; paciahavaje ich — a paślej daje im adčuvać ułasnuju ich słabaść. Praz tyja pieramiennyja pražyćca vydoŭblivaje u ich hłybiny adarvańnia i pakory, katoryja staviać naapoški stvareńnia na ułasnym im miejscy, h. j. jak ništo i jak snadździe — robiačy ich zaležnymi ad ruki Mistra.

Hetuju źmiennaść adkryŭ nam, z uzrušajučaj prastoraj. Zapiski Jozefy, a praŭda, katoraja ź ich vidać, spraŭlaja, što stajucca paśviedčańniem piaršaj vahi.

Ad samoha pačatku kiraŭnički vymahali ad jaje zapisyvać, što vidzić i čujeć. Dla jaje dušy było vylivam nadmieru łaskaŭ, katoryja jaje zalivali. Haračym vylivam i naiŭnym Jozefa kidała na papieru pačućcia, katoryja raspirali jaje serca. Ale niezadaŭha dadumałasia, što jaje zapiski kiraŭničkam buduć kantrolaj nad joj. A tady biare u jaje pryrodnaja hara — strymannaść, niedavieryvańnia sabie i peŭnaja dziavočaja ustrymlivaść, ź jakoj razsłaniała svaje suadnosiny da Pana Jezusa.

Ahidu da pisańnia ab svaich pieražyvańniach pieramahła, stajučysia achviaraj pasłušnaści, katoraj ad jaje vymahali. Taja zhoda nie nastupła biaz zmahańniaŭ i upadaŭ, ab jakich dajuć pasviadčańni, zapiski. Ale reč vielmi chrakternaja: Jozefa nie pakidaje nikoli, nia uspomniŭšy ab svaich słabaściach i adciahvańniach u darozie, katoraja dla jaje była zaŭsiody vielmi ciažkoj. Biaz sumlivu, praz tyja ščyryja pastaŭleńni dziejaŭ dušy, Pan Jezus chacieŭ dać žyvoje i praŭdzivaje paśviadčeńnie Svajej litaści i svaich tak vialikadušnych

prabačańniaŭ.

Prad pryniaćciem dakumentacyi, pachodzičaj z zapiskaŭ Jozefy, treba adkazać zhary na pytańni, katoryja słušna mohuć paŭstać, i vyjaśnić u jaki sposab jany byli redahavanyja.

(Budzie dalej)

Treciaja sesija Druhoha Vatykanskaha Saboru končyłasia

Daviedvajusia z presy, jakija dla nas najvažniejšyja pastanovy. Pierastańnie uvažać pravasłaŭnych za schizmatykaŭ, heretykaŭ, a uvažać jak najbližejšych pa viery bratoŭ. Da hetaha času zabaraniałasia katalikom brać udzieł u pravasłaŭnych naboženstvach dy niedazvalałasia pravasłaŭnym śviatarom adpraŭlać Bohasłužbaŭ u katalickich śviatyniach. Ciapier Druhi Vatykanski Sabor na treciaj sesii źmianiŭ papiarednija pravy.

1. Dazvalajecca pravasłaŭnym śviatarom adpraŭlać Bohasłužby u katalickich śviatyniach.
2. Dazvalajecca pravasłaŭnych spaviadać i pryčaščać u katalickivh śviatyniach.
3. Dazvalajecca katalikom brać udzieł u pravasłaŭnych Bohasłužbach, a u vyniatkovych vypadkach, spaviadacca dy pryčaščacca u pravasłaŭnych śviatyniach.
4. Dazvalajecca katalickim śviatarom adpraŭlać Bohasłužby (Imšy) nia tolki u śviatyniach, ale i u druhich adpaviednych miajscoch, dy i u pravasłaŭnych śviatyniach.
5. Da hetaho času katalickija śviatary musili adpraŭlać Bohasłužby ad hadziny pierad uschodam sonca da 1-aj pa paŭdni. Ciapier heta ahraničeńnie źniesiena. Možna służyć u kažnuju hadzinu sutak. Ale jašče u hetym treba prasić episkopa, kali choča służyć viečarami.
6. Łacińniki adsłužyvali Bohasłužby na portatylach. (Marmuravaja płytka z jamkaj u siaredzinie. Paśviačaŭ episkop i układaŭ u hetuju jamku relikvii kadzidła; zacymentoŭlivaŭ dy prykładaŭ piečatku). Uschodniki i pravasłaŭnyja adpraŭlajuć na antyminsie. (Antymins — heta adpaviednaja chustačka, u jakaj relikvii zašytyja u maleńkim miašočku dy u adpaviednaj chustaččy). Voś ciapier i katalikam łacinskaha abradu pazvalajecca adsłužyvać Bohasłužby na antyminsach, jakija možna dastać u Uschodniaj Kongregacyi.
7. Šluby katalikoŭ uschodniaho abradu, uziatyja u pravasłaŭnych śviatyniach, uvažajucca za važnyja.

Paŭstrymańnie ad jady prad pryčaściem (komunijaj). Sam Chrys-

tus, jak kaža evangielle, pieramianiŭ chleb u Svajo Cieło i vino u Svaju Kroŭ, pašla viačery dy pryčaščaŭ Apostołaŭ. U pieršych stahodździach navat davali Komuniju brać z sabaj da domu i prad niebiaśpiekaj samomu prymać. Z uzhladu na zdarajučyjasia źnievahi Komunii dy pa nastupieniu volnaści chryścijanskaj religii, pierachoŭvać u śviatyniach. Z uzhladu na toje, niekatoryja začali prychodzić da Komunii i u stanie pjanym dy mahli i zvaročyvać, nastała ahraničeńnie nia ješci ad 12-aj hadziny unočy. U pieršaj vajnie kali šmatlikija niedajadali dy i haładavali, šmatlikija pačali prasić ab skaračeńniu takoha postu. Papa Joannes XXIII załažyŭ taki post tolki na 3 hadziny, a ciapierašni Papa Paulus VI źmienšyŭ da adnej hadziny.

Treba skazać — vydanyja pravy. — Kamu jany vydajucca? Užo było daŭniej skazana pa łacinsku: "Pro stultibus non est lex". Praŭda stultus — durny. Nia možna hetaho usim śviatarom pryčapić, ale nadutym pychaj, šuvinizmam — možna skazać, što jany nienarmalnyja. Voś adnamu pastyru katalickamu viakary prypomniŭ pravo, vydanaje u Romie, padpisanaje praz Papu. Byŭ adkaz: "što tam mnie Papa, ja tut u parafii jość papam". Nie tak doŭha pašla hetaho parachvijani paskaržylisia episkopu, katory pazvaŭ da siabie dy skazaŭ: "Nia umiaješ rachunkaŭ viaści; dam tabie administratara". Niściarpieŭ dy astaŭsia biaz parachvii. Chaču tut skazać ab dazvole pravasłaŭnym adpraŭlać Bohasłužby u katalickich śviatyniach. Da hetaho treba jašče vyhadavać adpaviednych śviataroŭ, bo nie adnaho z našych spalanizavanych šlah trapiŭ-by, kab uvidzieŭ pravasłaŭnaho śviatara, adpraŭlajučaho słužbu u jahonaj parachvijalnaj śviatyni. Dzież pazvoliŭ-by u nas, naš spalanizavany adpravić Bohasłužbu dy pa svojamu paśpievać, pačuć nie papalsku kazańnie. Užo mnie nie pazvoliŭ adpravić Bohasłužby adzin iz hrodzienskich chamujłaŭ.

Izraelcy prasili Papu, kab Sabor anulavaŭ vinu Izraelcaŭ u ukryžavańni Jezusa. Nie dajšli da mianie adpaviednyja uchvały. Padobna niešta pad hetym uzhladam vydana. Užo piarviej niejkija słovy zamienianyja druhimi. Biaručy pa vodle Evangiella Judejcy, a nie ciapierašnija Izraelcy zavinili. Daŭnaja Palestyna składałasia iz 3-ch ščepaŭ: Judejcŭ, Galilejcaŭ i Samarytanaŭ. Unievažnić vinu Judejcaŭ, to treba było-b źmianić i evangielski sud. Nia dumaju, što heta advažyŭsia Sabor zrabić. A chto budzie čytać Evangielle ab sudzie Jezusa, to pamimo usiakich pastanovaŭ ubačyć vinu Judejcaŭ.

Vatykan. Papa Paulus VI-ty byŭ na Kangresie u Indyi. Vialiki lik ludziej vitaŭ Papu jak śviatoha čałavieka. Ale nia usio Papie padabałasia. Baleła jamu mocna serca, kali vidzieŭ jak palicyjanty pałkami kryvavili ludziej, katoryja cisnulisia, kab uvidzieć Papu dy pa svojskim zvyčaju dątknucca papskaho ubioru. Mocna zabaleła serca, kali ubačyŭ, što praz nieaściarožnaść palicyjanta, u vypadku byŭ zabity.

Ajciec IOAN TARASEVIČ

VIERA

Niama nidzie ciapier sapraŭdy narodu chryścijanskaho; usie narody ciapier — byccam biazdušnyja mašyny u rukach ahramadnych mašyn, jakija nazyvajucca HASPADARSTVAMI, dzie dabro uvažajecca za zło, a zło — za dabro!

Biełarusy darahija, paznajem my Chrysta! Adchiniemsia ad taŭpy! Stvorym sapraŭdny chryścijanski narod! Ale tut patrebny: praca, trudy, malitva, chryścijanskaja luboŭ, viera u žyćcio, u pieramohu dabra nad złom!

Nat ŭ štodziennym tut ludzkim
žyćciu
Patrebna, oj, patrebna viera!
Paŭstanie bura na jaho šlachu...
I viera tut jaje razmiera!

Biaz viery u žyćcio prapaŭ ty, brat!
Niadužy ty, zusim biassilny!
Hladzi, jak pojdzie ŭ poli hrad!
Tam laže usio u ład mahilny!

Ty hetak sam biaz viery u žyćcio...
To hrad zabje ciabie na vieki:
Biada nachłynie na tvajo byćcio...
I ty razbit... i ty kaleki!

Žyćcio — mahutna siła! Dzie nia
hlań,
Jaho ubačyš ty usiudy!
Vun viečar zaniasie na skałaŭ hrań
Ziarno... Pryrody ubačyš cudy!

Pryhreje sonca... Doždžyk tam
pajdzie
Nad miortvaju zusim skałoju...
Ziarno tut toje užo nie prapadzie!:
Zyjdzie raścinaju žyvoju!

Viaršyny niedasiažnych hor dy
skał
Pakryliś lesam tym drymučym,
Jak vidać u Švajcaryi... amal,
Što u padniabeśsie tam zalesšym...

Najbolš žyćcio ludzkoje maje sił,
Bo u im mahutny duch tajemny,
Jaki, by ŭzmacham niejkich svaich
krył,
Łunaje ŭ vyš, lacić ŭ niziny...

Łunaje ŭ vyš, kali jon vieraju
Žyvie ŭ dobra nad złom
zvyciažstvo...
Kali ź luboŭju u sercy ščyraju,
Niasie dabro dziela žycharstva!

Aplovan mo', źniavažan budzie jon,
Dy na kryžy raspiat paviśnie!
Dabru adnak ŭsie pryjduć na
pakłon:
Jano, nad złom pabiedna,
uvaskreśnie!

Kali-ž prapała viera u nas u
žyćcio,
To my lacim usciaž ŭ niziny:
Prypynku nam nidzie niama...
usio
Prad nami byccam ciemry tchłań!

Zdabyć nam treba vieru u žyćcio!
A z vieraju luboŭ śviatuju...
Tady u našaj mocy budzie ŭsio
Znojdziem my dolu ŭžo druhuju!

Pajdziom darohaju Pradviečnych
Praŭd!

Łunać my budziem ŭ padniabieśsiu,
Zmahajučy pabiedna carstvy kryŭd
U nizinach hrešnych ludzkaści
ŭsiej...

Chrysta dla ich tut adkryvajučy
Va ŭsiej pryhožaści Jahonaj,
Kab usie, lubić Jaho žadajučy,
Pryjšli k Jamu z dušoj
sprahnionaj...

Kab Jon napoŭniŭ usich Svaim
žyćciom
Kab Jon praz Praŭdy Svaje
viečny
Dy łasku staŭsia ich Byćciom
Suprać hrachoŭ... što bieskaniečny!

I tut u hetych vysiach tak śviatych
Isnuje viera ŭžo druhaja,
Zusim ad Boha nam ulita z tych
Časoŭ, jak łaska u nas śviataja,

Praz Chrost śviaty raspačała
svoj čyn
Iz Nieba žyvatvorčy z metaj,
Kab ŭsie, usie my ludzi, jak adzin,
Byli dastojny łaski hetaj...

I cieraz žyvatvorčaść tut jaje,
Kab Božymi my staliś dziećmi,
U jakich Boh Sam žyvie i snuje
Svajo
Jon vaładańnie suproć śmierci,

Dziela žyćcia dy ščaścia viečnaho
Nia tolki tam jakoj adzinki
U žyćci zahrobnym, ale kožnaho
Z ludziej, jak Božaje dziacinki!

O Biełarusy darahija vy,
Kudy-ž, kudy vy ŭściaž imkniecie
Biaz ćviordaj viery dy takoj
lubovi,
Što lubić ŭsich ludziej na śviecie?

Tut treba vieru nadpryrodnuju
U Boha-Trojcu zaŭždy mieci,
Luboŭ da ŭsich ludziej šmat-
ščyruju
Usiudy ščyra prajaŭlaci...

Sam Boh, Sam Boh u Trojsy
Praśviatoj
Zaŭsiody heta usiudy čynić —
Uniebo, na ziamli, choć hrešnaj,
złoj...
Nia choča bo ludzej Jon niščyć!

I nam Jon heta ŭsiudy ŭściaž
čynič
Zahadvaje, kali Jon kaža:
Nikoha vam nia možna ŭžo
hniavić —
Lubicie ŭsich... usich nat z kryža!

U hetym pradusim pabieda jość,
Što voraham dajecca toje,
Što chočuć u vas jany adniać-
uziać:
Dabro, luboŭ, usio śviatoje!

Ajciec IOAN TARASEVIČ

Luboŭ

Skažy, skažy ty mnie, Luboŭ,
dzie ty
Zahinuła, dzie ty prapała?
Ci-ž ty nia bačyš, jak harujem my
Tamu, što łask tvaich u nas mała?

"Ja nie prapała, nie zahinuła...
Kab ubačyli mianie... čakaju!

Maja kab łaska vas achinuła...
Ja tolki hetaho žadaju!"

Čamu-ž, čamu Ty nie pakažašsia,
Kab dobra my ciabie paznali,
Z Taboju bolš nierazłučalisia,
Biadu dy hora razahnali?

"Prad vami ja uvažliva staju
Udzień, unoč, jak na varci...
Ciškom maje vam łaski ja daju
I vy ich nosicie u sercy...

Čamu-ž tady biada dy hora u vas
Biaz ucieśeńnia dy patoli? —
Čamu ahoń lubovi u vas zahas?!
Čamu nima u vas ščaścia, doli?...

Tamu, što nie adkazvajecie Mnie
Na łasku miłu łaskaj vašaj,
Što maju ja ad viekaŭ u Sabie
I vam daju rukoju ščodraj...

Jak jarka śviecić sonca na ziamlu
Šle nam pramieńni žyvatvorčy!
Śmat inšych łask usiudy ja vam
šlu
Ź niabios, ź ziamli, jak dobraj
Maci!

Samo žyćcio — najbolš moj u
vieś dar —
Bo vypłyło z Lubovi Božaj...
Sam Boh jaho łaskavy Haspadar
Dla viečnaści śviatoj, pryhožaj!

Kali-ž žyćcio ludzkoje adyjšło
Daloka ad Krynicaŭ Božych...
Na šlach zahuby, śmierci uzyjšło...
Ratunak uspłyŭ iz Muk
CHRYSTOVYCH!

Luboŭ z Niabos za vas lahła na
Kryž,
Kab vy paznali, jak vas lubić
Jana... Lubovi hetaj hłyb i vyš
Dy šyr chto-ž zmoža tut adznačyć!"

Sahreje nas luboŭju śmat-śviatoj
I u sercach našych uraz razbudzić
Usie łaski da žyćcia siarod druhoj
Užo doli, dzie i śmierć nia rušyć...

Bo umiarci dziela Chrysta —
heta:
Zdabyć žyćcio u ščaści viečnym!
I ščyra usiej dušoj lubić Chrysta—
Daść sens usim rečam tut
dačesnym!

Tej doli u piekli užo niama...
niama!!
Siarod usiakich muk piakielnych
Caryć nienaviść złosna tam...
adna!
Dziela hrachoŭ ciažkich,
śmiartelnych...

Siarod ludziej niama takich
hrachoŭ,
Jakija-b nie byli ad Boha
Daravany: Chrystos na Kryž
pajšoŭ,
Kab im była k tamu daroha!

Adnak, nia znojdzie čałaviek sabie
Hrachoŭ ad Boha adpuščeńnia,
Kali jon pierš nia źniščyć ich u
sabie
Luboŭju ščyraj nie hrašeńnia...

* * *

Hetym *ščyra dziakuju za achviary na* "Siaŭbit": Doktaru Nabagiezu za 10 dal., S-ru Podrezu za 10 dal., S-vu M. Chatyrkam, D-ru N.N. za 5 dal., S-vu A. A. Savionkam za 5 dal., Kaladoŭščykam u Kanadzie za 5 dal., S-ni Hel. Stankievič za 1 dal. — Taksama ščyra

dziakuju za pierasłanyja pažadańni nastupnym asobam: J. Exc. Biskupu Bolesłavu Słoskansu, J. Exc. Biskupu Č. Sipoviču, Rt. Rev. Uł. Saławju, Ajcu Janu-Chryzostamu, S-vu N. Abramčykam, S-om Adamovičam, S-vu Akanovičam, Spadarstvu Časłavu i Valeryi Budźkavym, S-vu Chaniaŭskim, D-vu Hryńkievičavym, S-vu M. Čatyrkam ź Siamjoj, S-vu Daniłovičam, S-vu Gaŭsiejevym, S-vu J. Chaniaŭkavym, S-vu J. Čarniaŭskim, S-vu E. Jabłonskim i S-ni A. Opielinskaj, S-vu Antosiu, Piotru Čarniaŭskim ź Siemjami, S-vu Kandratovičam, S-vu Kušalavym, S-vu J. Podrezavym, S-vu J. Miodoŭskim, S-vu Z. Miodoŭskim, S-vu Miarlakovym, S-ru A. Mickieviču, S-ru M. Mickieviču, S-vu Markievičam, S-ru W. Mickieviču, S-ru M. Nikanu, S-vu T. i H. Pałanievičam, S-vu Panucevičam, Doktarstvu Nabagiezavym, S-ru B. Prytckamu, S-vu Paškievičam, S-vu Piatroŭskim, Doktarstvu V. V. Ir. J. Ramukovym, S-ni Rymaško, S-vu Sajka, S-vu Siergiejevič, S-vu John i Helenie Stankievičam, S-vu A. K. Subotam, S-vu V. Łukašyk, S-vu L. A. Savionki, S-vu Raškievičam, S-vu Pituškavym, S-vu Volcek, S-ru A. Shukielotsu, S-vu Zaprudnikavym.

Ź listoŭ. Vialebny Ojče Franciš! Pierasyłaju piać dalaraŭ (ček) za "Siaŭbita" i haračy bažańnia, kab prynosiŭ bahatyja žniva Ajcu Francišku, tak ź nivy katalickaj, jak i hramadzkaj. Mocna padziŭlaju i ź vialikaj pašanaj da Vašaj paśviaty dla našaj Baćkaŭščyny i Narodu.

Ź vialikaj Pašanaj da Ajca Franciška. Astajusia M. Chatyrka.

Kanada. Pad kaniec 1964 hodu, u idejnych pracaŭnikoŭ na rodnaj nivie, paŭstała ideja adnavić u našych ludziej naš narodny abchod-pakalandavać. Choć nievialičkaja hrupka, uziałasia da pracy. Niepaškadavali svajej pracy dy i uzialisia pakalandavać. Šmat našych z pryjemnaściaj pryjmali dy i pa našamu haścinnamu zvyku pryjmali. Uciešylisia Kaladoŭščyki, uciešylisia surodzičy dy i dobra abdaryli. Zybrali na dobryja mety až $70. Pišuć. Ci-ž nia možna było-b i u druhich miascoch pravodzić kaladavanie? Praz heta adnaŭlali-b naš daŭny zvyčaj i abudžali narodnuju śviedamaść.

ABVIESTKA

Da viedama ŭsich Biełarusaŭ, amataraŭ pryhožaha biełaruskaha słova

Užo vyjšła i pradajecca novaja kniha biełaruskich apaviadańniaŭ i apoviaściaŭ "NA BIERAHOCH PAD SONCAM", napisanych viadomym biełaruskim piśmieńnikam i navukoŭcam, Uładzimiram Hłybinnym.

Hetuju knihu mastackaje prozy składajuć try vialikija raździeły:

I. Vodhulle Baćkaŭščyny i čužyny.

II. Amerykanskija naveli.

III. Pryhody Lavona Baroviča.

Čytač aby jakoha vieku znojdzie

ŭ knizie cikavy i pamastacku apracavany materjał dla čytańnia. Dzieci buduć zachaplacca dziŭnymi pryhodami žartaŭnika Lavona. Moładź budzie z zatojenym dychańniem čytać ab ramantycy maładoha kachańnia Liny Born, maładoj Amerykanki. Amatar pryrody projdzie z herojem pa bierahoch pad soncam i sutykniecca z dzivami, raźlitymi ŭ pryhažaści navakolnaha śvietu. Uciakač z zabranaha kraju znojdzie vyjaŭleńnie svaje nastalhii ŭ abrazach adtvoranaje ŭ tvorčym ujaŭleńni ajčyny. Trahičnyja sytuacyi harmanijna pałučanyja tut z ramantykaj vandrovak. Raznastrojnyja prajavy žyćcia znajšli ŭ zborniku "NA BIERAHOCH PAD SONCAM" adlustravańnie praz pryzmu dušy i haračaha serca herojaŭ, ich žarściaŭ, mryjaŭ i ŭjavaŭ.

Kniha kaštuje ŭ Amerycy i Kanadzie 5 dalaraŭ, a ŭ inšych krainach roŭnavartaść 4-ch dalaraŭ. Vypisvać možna praz pradstaŭnictvy hazety "Baćkaŭščyna", Biełaruski Kijosk u Bruklinie, sp. A. Markieviča, a taksama biespasiaredna praz vydaviectva: Byelorussian-American Scientific and Literary Center: 29 Mellon Ave., TROY, N.Y. 12180, U.S.A.

List. Darahi ajciec Čarniaŭski! Ja spadziajusia, što Vy ŭžo atrymali maju knihu "NA BIERAHOCH PAD SONCAM". Ciapier ja pasyłaju Vam tekst Abviestki adnosna maje knihi i prašu Vas nadrukavać jaje ŭ bližejšym numary Vašaha cennaha časapisu "Siaŭbit". Ja viedaju, što navat u kaladny numar užo pozna. Ale ŭ studzienski-lutaŭski jašče nia pozna dać jaje. Ščyraje dziakuj. Z udziačnaściaj i hłybokaj pašanaj da Vašaje patryjatyčnaje dziejnaści.

Vaš (-) *Uładzimir Hłybinny*

NAVUČNYJA NAVINY

Nia šmat asobaŭ viedaje, što abrykosy — pahlad šmat lekaraŭ — dla arhanizmu jošć impulsam u vyrabie hemohlobiny. Sučasnyja abrykosy dziejničajuć padobno cialačym vantrobam. U Francyi starejšyja lekary prypisvajuć maładym pacyjentam, chvorym na krovatoki z nosu, kanfitury z abrykosaŭ. Małodšyja lekary lepiej pavažajuć preparaty farmaceŭtnyja.

*

UNESCO padało aryginalnuju statystyku: kažnaha hodu na śviecie jošć vydavanych 350,000 pracaŭ navukovych, 50,000 publikacyjaŭ medyčnych. Što niekalki chvilinaŭ uzbahačajecca u vynachady chemii, što 3 chviliny fizika i što 5 chvilinaŭ elektronika, biologija i medycyna.

Padpiska na hod 70 centaŭ, cana adnaho exemplara 15 c.

Vydaviec-Redaktar (Publisher-Editor): Rev. Francis Cherniawski

Address: 164 Broadway, Fort Edward, N. Y., U.S.A., Tel.: RH7-5117

Printed by The Whiteruthenian Press — 452 South Avenue, Syracuse, N.Y., 13204